

ONTDEK ZES NOORD-BRABANTSE KASTELEN

BELEEF BRABANT

MET
VIER FIETS-
ROUTES

BEZOEK DE KASTELEN EN BUITENPLAATSEN
IN OOSTELIJK NOORD-BRABANT

ZES NOORD-BRABANTSE KASTELEN SLAAN DE HANDEN INEEN EN NODIGEN U UIT VOOR EEN BEZOEK

- Bezichtig **Kasteel Heeze** dat al 250 jaar bewoond wordt door de familie Van Tuyll van Serooskerken.
- Waarom werden er heksen bij de **Kasteelruïne van Asten** gefolterd?
- Hoor op **Kasteel Heeswijk** het verhaal over de geest van ridder Robert van Heeswijk die daar nog rondwaart.
- Ontdek de Victoriaanse plantenkas bij **Kasteel Geldrop**.
- Wat maakte prins Frederik Hendrik van Oranje mee op **Kasteel Maurick** tijdens de belegering van 's-Hertogenbosch?
- Wat gebeurde er met **Groot Kasteel Deurne** in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog?

BEZOEK DE KASTELEN PER FIETS

In deze brochure staan vier kastelen en twee kasteelruïnes beschreven. Bezoekt u de kastelen met de fiets, dan kunt u dat doen aan de hand van vier mooie routes die we voor u hebben uitgestippeld.

QR-CODES

In deze brochure zijn QR-codes afgedrukt. Scan deze codes om snel toegang te krijgen tot extra informatie over de kastelen: dronefilms van alle kastelen, oude foto's, achtergrondverhalen, routekaarten etc. Richt de camera van uw smartphone of tablet op de QR-codes om ze in te scannen. U belandt dan automatisch op de relevante webpagina's. Hiervoor heeft u een gratis app nodig: een QR-code reader. Die apps zijn eenvoudig en gratis te downloaden.

Fietstochten

Brabantse kastelen.net

Toegang tot de informatie zonder gebruik van de QR-codes is ook mogelijk: ga naar www.brabantsekastelen.net

KASTELEN EN BUITENPLAATSEN IN BRABANT

Noord-Brabant had ooit meer dan 300 kastelen. Maar de regio was veelvuldig strijdterrein van oorlogen. In de loop der eeuwen zijn er daarom veel verloren gegaan. Vaak zijn de resten van de kastelen als bouw materiaal hergebruikt voor gebouwen in de omgeving. Toen men steeds meer buskruit begon te gebruiken, raakten de kastelen hun belangrijkste functie kwijt: die van verdedigbaar huis. Veel kastelen werden in de eeuwen die volgden, gesloopt. De grachten werden gedempt en de terreinen geëgaliseerd. Nu zijn er nog 37 kastelen in Noord-Brabant overgebleven en van 11 andere kastelen zijn nog restanten te vinden.

Een kasteel is eigenlijk een verdedigbaar woonhuis. Aanvankelijk lag de nadruk op de verdedigbaarheid en in de loop der eeuwen verschoof de nadruk op de woonfunctie. De eerste Noord-Brabantse kastelen dateren uit de 11^e eeuw. Vaak waren het houten gebouwen (vooral torens) die op een kunstmatige heuvel werden gebouwd: een *motte*. Vanaf die heuvels was het eenvoudiger de burcht en de bewoners te verdedigen. De lage adel bezat vaak een eenvoudige toren op een kleine heuvel of motte. In de loop der tijd ontwikkelde zich hieruit in de 13^e eeuw de *woontorens*. Dat waren eenvoudigere, versterkte woningen waarbij de woonruimten niet naast elkaar, maar boven elkaar lagen. Ze staan nog steeds in Loon op Zand, Deurne en Geldrop. In de vroege woontorens lag de toegang op de eerste verdieping. Met een ladder moest men omhoogklimmen en bij vijandig bezoek werd die binnengehaald. Later werd de ingang op de begane grond aangebracht. In de 13^e eeuw werd in plaats van hout en natuursteen, steeds vaker baksteen gebruikt. Vanaf die periode werden eerst de muren en torens en geleidelijk ook andere delen van de kastelen in baksteen opgetrokken.

De hogere adel woonde in de 13^e eeuw in *ronde waterburchten*: een ronde burcht die omringd werd door een gracht. De mottes

werden daartoe verlaagd. In Wouw zijn nog de resten van zo'n ronde waterburcht te vinden.

Vanaf het einde van de 13^e eeuw werden niet langer ronde, maar veelal *vierkante waterburchten met ronde hoektorens* gebouwd. Voorbeelden hiervan zijn de kastelen van Breda, Helmond, Gemert en Asten. Kasteel Heeswijk is een voorbeeld van een motte die zich in de loop van de tijd via een ronde burcht tot een vierkante waterburcht ontwikkelde, zonder dat de ronde vorm helemaal verdwenen is.

BRABANTSE GOUDEN EEUW

In de 15^e en eerste helft van de 16^e eeuw beleefde Brabant zijn economische en culturele hoogtepunt. Deze periode werd beschouwd als de Brabantse Gouden Eeuw. De Brabantse steden bloeiden op onder heerschappij van de Bourgondiërs: de belangrijke gotische kerken verrezen en er werden volop kastelen gebouwd, verfraaid en uitgebreid. De Brabanders hadden belangrijke handelsbetrekkingen en legden na de val van Antwerpen de basis voor de Gouden Eeuw in de Republiek.

Kastelen waren in de loop van de 16^e eeuw niet langer goed te verdedigen. Dat kwam omdat buskruit algemeen in gebruik raakte bij oorlogsvoering en de werking van kanonnen

verbeterd werd. Bovendien verloor de adel zijn militaire macht. Kastelen kregen vanaf dat moment vooral een woonfunctie. Alleen de hoge adel die tot de entourage van de hertogen van Bourgondië hoorde, gaf nog grote bouwopdrachten. De heren van Bergen bouwden behalve hun burcht in Wouw, nog een stadsresidentie in Bergen op Zoom die Europese allure had. Een ander voorbeeld zijn de Nassau's die de opdracht gaven om hun middeleeuwse kasteel aan de rand van Breda tot een Italiaans paleis te verbouwen. Het kasteel bleef verdedigbaar, nu door een eigen moderne vesting. Door deze moderne vestingwerken was het mogelijk de middeleeuwse verdedigbare kastelen te veranderen in eigentijdse paleizen. Veel bestaande kastelen raakten in verval en er werden alleen nog *omgrachte huizingen* of *slotjes* gebouwd die maar een beperkte verdedigingsfunctie hadden. Ze

beschermden alleen nog tegen rondtrekkende bendes en ander gespuis, maar tegen een leger waren ze niet verdedigbaar. Bestaande kastelen werden verbouwd tot representatieve woonhuizen. Voorbeelden hiervan zijn Croy, Kasteel Maurick in Vught en Kasteel Asten. Dergelijke huizen waren vooral statusverhogend en niet verdedigbaar, ze werden daarom ook wel *coulissenkastelen* genoemd.

NA DE TACHTIGJARIGE OORLOG

Noordelijk Brabant heeft veel te lijden gehad van de Tachtigjarige Oorlog (1568–1648). In de Gouden Eeuw die daarop volgde, krabbelde de regio maar langzaam op. Het overwegend rooms-katholiek gebleven gebied behoorde niet tot de Republiek der Zeven Provinciën. Brabant profiteerde dan ook niet van de welvaart die de Republiek kende in de Gouden Eeuw. In tegenstelling tot de rest

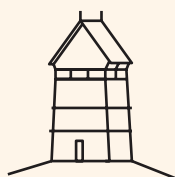
van ons land, zijn er daarom maar weinig rijke buitenplaatsen uit die periode te vinden. Uitzondering is de onvoltooide verbouwing van Kasteel Heeze naar het ontwerp van de beroemde architect Pieter Post.

In de 19^e en 20^e werden de meeste kastelen en buitenplaatsen in Noord-Brabant gesloopt. Enkele kastelen bleven gespaard en werden verbouwd. Vaak kregen ze toevoegingen met een middeleeuwse uitstraling, soms in neogotische stijl. Dit is nog steeds te zien bij de kastelen Stapelen, Henkenshage, Heeswijk en Maurick. Andere kastelen bleven bewaard omdat ze in handen kwamen van kloosterordes die zich daar vestigden. Kasteel Gemert en Boxmeer zijn hiervan voorbeelden. Ook in de 19^e eeuw werden, onder invloed van de Romantiek, nog nieuwe, middeleeuws ogende kasteeltjes gebouwd.

BUITENPLAATSEN

Na 1650 bouwden rijke stedelingen in heel Nederland nieuwe buitenplaatsen of ze transformeerden kastelen tot moderne buitenhuizen. Soms doet hun architectuur met torens, kantelen en grachten herinneren aan de oude kastelen, maar het zijn geen verdedigbare huizen. Buitenplaatsen deden dienst als buitenverblijf voor de families die 's winters in de stad woonden. Het was niet alleen een manier om de stad te ontvluchten, maar ook een levenswijze en soms ook een goede belegging. Op de buitenplaatsen lagen vaak mooi aangelegde tuinen en parken, met een oranjerie en een theekeutel. Voorbeelden zijn De Mattemburgh, Huize Bergen in Vught en Eyckenlust in Beek en Donk. ●

11^e EEUW HOUTEN MOTTEBURCHT

Vanaf jaar 1000

Dorpen ontstaan in de Brabantse beekdalen

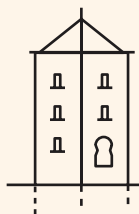
1106-1795

Hertogdom Brabant-samen met Vlaams Brabant

1184

's-Hertogenbosch krijgt stadsrechten

13^e EEUW WOONTOREN

1370-1530

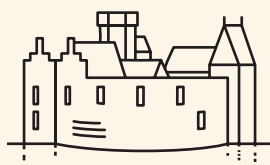
Bouw van de gotische Sint-Jan in 's-Hertogenbosch

15^e en eerste helft 16^e eeuw

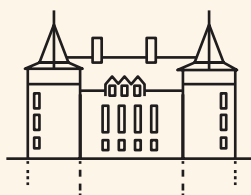
Het hertogdom Brabant beleeft hoogtepunt van welvaart

welvaart

13^e EEUW RONDE WATERBURCHT

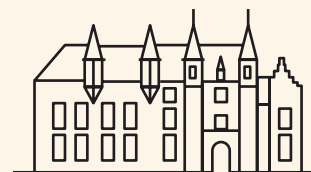
14^e EEUW VIERKANTE WATERBURCHT

1568-1648

Tachtigjarige Oorlog

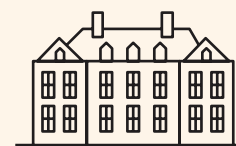
16^e EEUW COULISSENKASTEEL

1595

De heksenprocessen in Asten

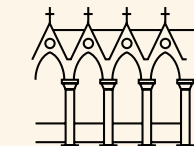
17^e EEUW BUITENPLAATS

1629

Het beleg van 's-Hertogenbosch

19^e EEUW ROMANTISCH KASTEEL

1815

Noord-Brabant wordt provincie binnen het Koninkrijk der Nederlanden

1940-1945

Tweede Wereldoorlog

KASTEEL HEEZE

Kapelstraat 25,
5591 HC Heeze
www.kasteelheeze.nl
040 2261431
info@kasteelheeze.nl

Vrije toegang tot het landgoed, rondleidingen, feesten, bruiloften, zakelijke afspraken
Speciaal programma op de Dag van het Kasteel (tweede pinksterdag)

Reguliere rondleidingen: (van ongeveer 1 uur):

- in mei, juni en september: zondag 14:00 uur en 15:00 uur en woensdag 14:00 uur
- in juli en augustus: zondag 14:00 uur en 15:00 uur en woensdag 14:00 uur en 15:00 uur

Prijs: volwassenen € 8 p.p. en kinderen tot 12 jaar € 4 p.p.
Groepen op afspraak: € 6 p.p. (met een minimum van € 90 per groep)

In de omgeving van Kasteel Heeze liggen de prachtige Herbertusbossen en de uitgestrekte Strabrechtste heide met veel wandel- en fietsroutes.

Kasteel Heeze wordt nog steeds bewoond. Toch kunt u tijdens rondleidingen ook delen van het kasteel zelf bezichtigen.

Het oudste gedeelte van het kasteelcomplex is het 14^e-eeuwse kasteel Eymerick dat aan het tweede binnenplein ligt. Kasteel Heeze bestaat verder uit het 'nieuwe' buitenhuis dat voor het middeleeuwse deel ligt. Dit classicistische gebouw is in 1662-1665 gebouwd naar een ontwerp van Pieter Post. Het buitenhuis is de eigenlijke dienstvleugel die tijdens het bouwproces veranderd werd in een landhuis.

DE VERBOUWING VAN 1665

Het scheelde niet veel of kasteel Eymerick was in 1665 verloren gegaan. Toen Albert Snouckaert van Schauburg, Baron van Dorestadt, de heerlijkheid overnam, was Eymerick een ruïne geworden. Het was al een hele tijd onbewoond en in verval geraakt. De baron schakelde de architect Pieter Post in om een plan voor renovatie en uitbreiding te maken. Post was een beroemd architect die ook paleis Huis ten Bosch in 's-Gravenhage en het stadhuis van Maastricht had gebouwd. Het plan was het vervallen Eymerick af te breken, een nieuw kasteel te bouwen en er een grote voorburch bij te bouwen. Maar door oorlog werd de toevoer van bouw materiaal te kostbaar en zijn de bouwplannen veranderd. Alleen de classicistische voorburch is toen gerealiseerd. Aan het ontwerp van Pieter Post is wel een extra bouwlaag toegevoegd, maar het oude kasteel Eymerick is blijven staan.

HET INTERIEUR

De heerlijkheid en het kasteel kwamen in 1760 in bezit van de familie Van Tuyll van Serooskerken. In 1795 is het kasteel ingrijpend gerenoveerd onder leiding van Johanna van Tuyll van Serooskerken-van Westreenen (1776-1862). Er is in het kasteel nog veel

bewaard gebleven uit die periode: onder andere de Blauwe Kamer, de muziekkamer en de bijzondere badkamer met een uniek bad in Romeinse stijl.

Het interieur van Kasteel Heeze bestaat vrijwel volledig uit authentiek meubilair, wandtapijten en stoffering. Voor het grootste deel is het

afkomstig uit het eind van de 18^e eeuw en het begin van de 19^e eeuw. Zo zijn verschillende kamers ingericht met beschilderde meubels die in de 18^e eeuw speciaal voor Kasteel Heeze zijn ontworpen. Ook bijzonder zijn de schilderijen. Een groot deel van de collectie zijn portretten van bewoners van Kasteel Heeze en hun netwerk. ●

KASTEEL GELDROP

Mierloseweg 1
5662 KA Geldrop
www.kasteelgeldrop.nl
040 2801230
info@kasteelgeldrop.nl

Vrije toegang kasteelpark, bezichtigingen, rondleidingen op afspraak, feesten, bruiloften, zakelijke afspraken. Speciaal programma op de Dag van het Kasteel (tweede pinksterdag)

Het kasteel:

gratis te bezichtigen op zondag van 14:00 tot 17:00 uur

Het kasteelpark:

geopend tussen zonsopkomst en zonsondergang

Rondleidingen: op afspraak

Prijs: volwassenen € 4,50 p.p. en kinderen tot 12 jaar € 2 p.p. (met een minimum van € 30 per groep)

De eerste vermeldingen van Kasteel Geldrop dateren uit 1350, maar vermoedelijk is het nog ouder. Kasteel Geldrop is lange periodes onbewoond geweest waardoor het vaak in vervallen staat verkeerde. In 1616 verbouwde Amandus van Horne het kasteel. Hij woonde zelf in een vierkante woontoren met kantelen toen hij de nabijgelegen voorburcht verbouwde. De woontoren is verloren gegaan, maar de voorburcht vormt het huidige kasteel. Van Horne liet het middendeel van het gebouw voorzien van de karakteristieke trapgevels. Aan de grachtzijde is het jaartal nog te lezen in de vorm van muurankers.

In de Tachtigjarige Oorlog (1568–1648) ontvluchtte bisschop Ophovius zijn paleis in 's-Hertogenbosch. Hij kreeg zes jaar onderdak bij de heer van Geldrop op zijn kasteel. Waarschijnlijk heeft de schilder Peter Paul Rubens in die tijd Kasteel Geldrop bezocht. Hij was een goede vriend van de bisschop en schilderde hem enkele malen. Zijn portretten hangen in het Louvre en het Mauritshuis in 's-Gravenhage.

In 1768 was het kasteel opnieuw onbewoonbaar geraakt en in dat jaar restaureerde Adriaan van Sprangh het. Zijn familiewapen siert nog steeds de westgevel. In 1870 werd het kasteel opnieuw grondig verbouwd. De ophaalbrug, het poortgebouw en de resten van de woontoren werden gesloopt. Aan de westzijde van de voorburcht werd een nieuwe vleugel aangebouwd. Hier bevindt zich tegenwoordig de trouwzaal. Tevens werd toen de tuin in Engelse landschapsstijl aangelegd.

In 1972 overleed de laatste adellijke bewoner, Carolina baronesse van Tuyll van Serooskerken. Het kasteel is daarna door de gemeente aangekocht en in 1996 doorverkocht aan Stichting Kasteel Geldrop voor het

symbolische bedrag van 1 gulden. Het kasteel is gerestaureerd en er werd een horecagelegenheden en een oudheidkamer in ondergebracht.

DE TUINEN

Rondom het kasteel ligt een fraaie Engelse landschapstuin met een oranjerie en een Victoriaanse plantenkas uit 1870. De oranjerie van gele baksteen heeft een dak van zink. De rondbogige muuropeningen zijn afsluitbaar met houten luiken tegen de kou. De plantenkas is gebouwd op een bakstenen basement waarop de gietijzeren spanten staan. De plantenkas

heeft een eigen stookhuis en een schoorsteen. In de kas is rondom een kweekbed op tafelhoogte aangebracht. Daaronder bevinden zich de verwarmingsbuizen.

Ten westen van het kasteel ligt een bloementuin: *de Baron z'n Hof*. De bakstenen muren rondom de tuin hebben pilasters met zogenaamde *ezelsruggen*. De leifruitbomen groeien langs houten klimrekken. Let op de bekroning van de verticale latten: ze hebben een uivormige versiering. ●

Fietstocht 10 km.

VAN KASTEEL GELDROP NAAR KASTEEL HEEZE

- 1 Vanaf Kasteel Geldrop richting uitgang
- 2 Rechts: Mierloseweg
- 3 Ronde derde afslag Nieuwendijk. Let op: tweede afslag heet ook Nieuwendijk
Volg weg en houd rechts: Stationsstraat
- 5 Eerste links: Heggestraat
- 6 T-splitsing links: Parallelweg
- 7 Eerste rechts: Hoog Geldrop, onder spoor door
- 8 Direct na spoortunnel links: Het Zand
- 9 Blijf op fietspad, over autoweg heen, parallel aan spoor
- 10 Steek weg over en volg spoor: Zwembadweg
- 11 Volg spoor, flauwe bocht naar links: Jan Raassensweg
- 12 Na 2,5 km. fietspad links bij parkeerplaats en picknicktafel: De Sandermannen richting fietsknooppunt 14/22
- 13 Eind fietspad rechts: Muggenberg
- 14 Volg fietspad links: Oudenmolen (na garagebedrijf)
- 15 Oudenmolen wordt Kruis
- 16 Kruis wordt Emmerikstraat
- 17 Voor spoor rechts: Pastoor van der Voortlaan
- 18 T-splitsing links: Leenderweg. Links ziet u de korenmolen St. Victor uit 1852
- 19 Steek spoor over, Leenderweg wordt Oude Stationsstraat

- 20 Ronde eerste afslag: Nieuwendijk
- 21 Nieuwendijk wordt Ginderover
- 22 Direct na wegwijzer 'industrieterrein De Poortmannen' links: De Waarden
- 23 Houd rechts aan, volg verharde weg
- 24 T-splitsing links: Somerenseweg
- 25 Bruggetje over, voorbij crematorium links
- 26 Steek weg over: onverharde Boschlaan
- 27 Bruggetje over. Links ligt Kasteel Heeze

Fietstocht 7 km.

VAN KASTEEL HEEZE NAAR KASTEEL GELDROP

- 1 Vanaf Kasteel Heeze oprijlaan af
- 2 Einde rechts: Kapelstraat
- 3 Tweede rechts: Strabrecht
- 4 Tweede links: Hodibalduslaan
- 5 T-splitsing links: Rul
- 6 Direct rechts: De Zegge – u verlaat Heeze
- 7 Einde weg (na 1,6 km.) rechts: Bogardeind
- 8 Rechtdoor op twee rotondes
- 9 Bij welkomstbord Geldrop rechts: Hout Oost
- 10 Volg weg, houd rechts aan
- 11 Volg bocht naar links: Akert
- 12 Rechts fietspad (direct na grasveld): Queensvenpad
- 13 Na S-bocht (voor skate-ramp) rechts: Queensvenpad
- 14 Steek Kleine Dommel over. Direct na bruggetje links: Queensvenpad
- 15 Rechtdoor onder weg door: Queensvenpad, parallel aan Kleine Dommel
Nogmaals onder weg door en volg bocht naar rechts: Johan Peijnenburgweg
- 16 Rechts: Johan Peijnenburgweg en steek Kleine Dommel over
- 17 Na brug rechts: Dommeldalseweg
- 18 Bij Domino's pizza rechts: Molenstraat
- 19 Eerste links: Wielstraat
- 20 Volg Wielstraat bocht naar links
- 21 Volg weg rechts: Hofstraat

- 22 Hofstraat buigt naar links en wordt Mierloseweg
- 23 Bij fietsoversteekplaats rechts Mierloseweg oversteken
- 24 Rechtdoor kasteelpark in
- 25 Voorbij kinderboerderij, rechts: Kasteel Geldrop

KASTEEL HEESWIJK

Kasteel 4
5473 VA Heeswijk
www.kasteelheeswijk.nl
0413 292024
info@stichtingkasteelheeswijk.nl

Museum, rondleidingen, diners, feesten, bruiloften, zakelijke afspraken
Speciaal programma op de Dag van het Kasteel (tweede pinksterdag)

Geopend: dinsdag, woensdag, donderdag en zondag
11:00–17:00 uur (evt. met audiotour)

Rondleidingen: dinsdag, woensdag, donderdag 14:00 uur en
zondag 13:00 en 15:00 uur

Kinderrondleidingen: woensdag 14:30 uur

Kasteel Heeswijk is ontstaan rond 1080. De bewoners van het Aa-dal wilden zich beschermen tegen aanvallen van buitenaf. Ze bouwden een motte: een kunstmatige heuvel met een houten burcht erop. Voor zover bekend was Graaf Albert van Heeswijk in 1156 de eerste adellijke bewoner. De laatste telg uit deze familie die in het kasteel woonde, Agnes van Heeswijk, trouwde rond 1300 met de heer van Dinther. Hierdoor werden Heeswijk en Dinther een bestuurlijke eenheid.

Eeuwen van oorlogen en verbouwingen volgden. Het verdedigingswerk werd steeds sterker en groter en ook de woonfunctie werd uitgebreid. In de loop van de 14^e eeuw werd de burcht verbouwd tot een waterburcht van baksteen. De voorburcht met het poortgebouw werd in de 16^e eeuw gebouwd. Het muurwerk heeft zogenaamde speklagen: de rode bakstenen muur is afgewisseld met lagen gele natuursteen. In 1649, na de Tachtigjarige Oorlog, verloor het kasteel zijn defensieve karakter en werd het grootscheeps verbouwd tot een adellijk woonhuis.

In 1834 kwam de gouverneur van de Koning in Brabant, André baron van den Bogaerde van Terbrugge, met zijn gezin in het kasteel wonen. Er brak hiermee een nieuwe bloeiperiode voor Kasteel Heeswijk aan. Het kasteel werd gerestaureerd en uitgebreid met een nieuwe vleugel en een toren. Het geheel kreeg een romantisch aanzien. Toen de baron in 1855 overleed, erfden zijn zoons Louis en Alberic niet alleen het kasteel en de landgoederen, maar ook een enorme verzameling kunstschatten. Zij breidden het kasteel in neogotische stijl uit en lieten het interieur verfraaien.

EEN DWINGEND TESTAMENT

De twee broers overleden kinderloos en de erfenis kwam in 1895 in handen van de

kleinkinderen van hun oudere broer. In het testament stond vermeld dat het kasteel tot december 1963 onveranderd moest blijven. De erfgenamen mochten er niet gaan wonen, maar ze mochten het kasteel en de inventaris ook niet doorverkopen. Alles moest blijven zoals het was in 1895. De erfgenamen vochten het testament aan. Het verbod op het verkopen en bewonen van het kasteel bleef in stand, maar de kunstcollectie en de inboedel mocht wel worden verkocht. En zo gebeurde. Wat ooit de pronkstukken van het kasteel waren: talloze wapens, harnessen, schilderijen, meubels, beelden, porselein, aardewerk, zilveren smeedwerk werden rond 1900 op diverse veilingen verkocht.

Vanaf 1949 woonden de eigenaren, Willem baron van den Bogaerde van Terbrugge en zijn vrouw Albertine, in de voorburcht van het kasteel. Zij lieten veel renovaties uitvoeren en gaven het kasteel het aanzien van een Loire-kasteel met een tuin in Franse stijl. In 1964, na afloop van de termijn die in het testament vermeld stond, verkochten ze een groot deel van de landgoederen. De opbrengst werd voor een deel in kunst geïnvesteerd. In 1974 werd de Stichting Kasteel Heeswijk in het leven geroepen om de toekomst van het kasteel als historisch erfgoed veilig te stellen. In 1994 overleed baronesse Albertine en verloor Kasteel Heeswijk zijn laatste adellijke bewoner. ●

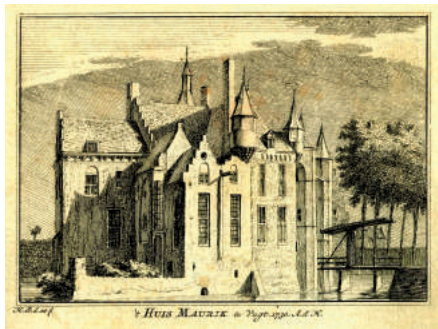

KASTEEL MAURICK

Maurick 3
5261 NA Vught
www.kasteel-maurick.nl
073 204 80 28
info@kasteel-maurick.nl

Restaurant, feesten, bruiloften, zakelijke afspraken
Speciaal programma op de Dag van het Kasteel
(tweede pinksterdag)

Kasteel Maurick staat op een eilandje in de rivier de Dommel. Het is gebouwd in de 14^e eeuw als een motte-burcht voor de heren van Vught. Het ligt aan een 15^e-eeuwse dijk die het dorp Vught bescherming bood tegen overstromingen van de Dommel. De ingangspartij uit het jaar 1400, is mogelijk het oudste deel van het kasteel. In 1510 is het vermoedelijk verbouwd door Jan Heyns, de bouwmeester die ook lange tijd de leiding had bij de bouw van de Sint-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch. Ook in de 17^e eeuw is Kasteel Maurick nog veelvuldig herbouwd en verbouwd. Het huidige uiterlijk kreeg het kasteel rond 1890. De familie Van Lanschot heeft het toen uitvoerig gerestaureerd. Sinds 1963 heeft het kasteel een horecafunctie. Om het kasteel ligt een fraai parkbos.

FREDERIK HENDRIK

In 1629 woonde prins Frederik Hendrik op Kasteel Maurick. Hij belegerde 's-Hertogenbosch dat in handen was van het Spaanse garnizoen onder leiding van Anthonie Schets van Grobbendonck. Volgens de overlevering zou Frederik Hendrik net aan een maaltijd zijn begonnen, toen het kasteel door een kanonskogel werd getroffen. Frederik Hendrik zou zich per brief bij Van Grobbendonck erover hebben beklagd dat door de aanval zijn maaltijd bedorven was. Hij liet weten dat hij niet van plan was om voortaan boerenmaaltijden te eten. In antwoord daarop zou hij een excuusbrief en een partij eieren van Van Grobbendonck hebben ontvangen. In een andere versie van dit verhaal kreeg hij een complete maaltijd op die manier aangeboden door Van Grobbendonck. Nog steeds kan er vorstelijk gegeten worden op Kasteel Maurick. ●

GROOT KASTEEL DEURNE

Haageind 37
5751 BB Deurne
www.walhalla-deurne.nl
mail@walhalla-deurne.nl

Jongerenociëteit
Speciaal programma op de Dag van het Kasteel
(tweede pinksterdag)

De vroegste kern van Groot Kasteel Deurne is een woontoren die dateert uit 1400. Die toren stond op een donk in het moerassige dal van de Vlier: een zijarm van de Aa. Hij was gebouwd door een rijke burger genaamd Gevaert Everaertszoon van Doerne. Aan de overkant van de weg (de huidige Haageind) woonden de heren van Deurne op Kasteel Klein Deurne. Maar in 1519 verhuisde een van hen, Everard van Doerne, naar het Groot Kasteel. Tot 1944 werd het kasteel bewoond door 18 generaties van de heren en vrouwen van Deurne.

GROOT KASTEEL DEURNE NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

Het kasteel leek de Tweede Wereldoorlog redelijk ongeschonden door te komen. Maar in de nadagen van de bezetting hield een aantal SS'ers zich hier schuil. Om die reden hebben de Engelsen in de avond van 24 september 1944 het kasteel beschoten. Een groot deel van het gebouw en de inboedel is toen verloren gegaan. Vermoedelijk waren hier ook schilderijen van Antoon van Dyck en Peter Paul Rubens bij. De laatste bewoners, Theodore baron de Smeth van Deurne en zijn verloofde, overleefden de beschietingen door zich in de kelder van het kasteel terug te trekken. De ruïne die resteerde, is eind 1947 door de baron aan de gemeente verkocht. Met de verkoop van het Groot Kasteel, moest de baron ook afstand doen van zijn adellijke titel. Daarmee kwam een eind aan meer dan zes eeuwen heren en vrouwen van Deurne.

In 1952 is het oorlogspuin geruimd en zijn de muren van de ruïne zoveel mogelijk geconsolideerd. De noord- en westgevel uit de 14^e eeuw en een toren uit de 16^e eeuw zijn overeind gebleven. De lage muren geven de contouren van de rest van het oude kasteel weer. Sinds 1966 is jongerenociëteit Walhalla in de kasteelruïne gevestigd en vinden er wekelijks bijeenkomsten en feesten plaats. ●

Fietstocht 14 km.

VAN KASTEELRUÏNE ASTEN NAAR GROOT KASTEEL DEURNE

- 1 Kasteellaan uit, steek Voorste Heusden over, links fietspad op
- 2 Ronde recht door: Wolfsberg
- 3 Ronde rechts: Hemelberg
- 4 Eerste rechts: Polderweg en direct links: Bergweg
- 5 Einde Bergweg T-splitsing oversteken en rechts fietspad: Voordeltonk
- 6 U verlaat Asten, onder viaduct door en links: Voordeltonk volgen
- 7 Flauwe bocht rechts, Voordeltonk wordt Rinkveld
- 8 Volg verharde weg, Rinkveld wordt Leensel
- 9 T-splitsing links, onder viaduct: Dennendijk
- 10 Steek Astense Aa over, Dennendijk wordt Leenselweg
- 11 Volg fietspad recht door (fietsers steken weg over)
- 12 Bij fietskruispunt 39 links: onverharde Hoekseweg
- 13 Volg geasfalteerd fietspad 39: Liesselse bossen
- 14 Volg fietspad Hoekseweg rechts langs bosrand
- 15 Volg fietspad Hoevensweg en kruis Oude Aa
- 16 Fietspad wordt verharde weg, links: Vestingweg
- 17 Kruising rechts: Oude Vreewijkseweg
- 18 Passeer bord Deurne – St. Jozefparochie
- 19 Kruising links: Sint Jozefstraat
- 20 T-splitsing links: Sint Jozefstraat
- 21 T-splitsing aan overkant rechts, rode fietspad (langs lange zijde Hub Van Doornecollege)
- 22 Sint Jozefstraat flauwe bocht rechts, wordt Vlierdenseweg
- 23 Links spoor oversteken, Vlierdenseweg wordt Stationsstraat
- 24 Twee maal bij verkeerslichten recht door
- 25 Stationsstraat wordt winkelstraat: u mag fietsen
- 26 Markt recht oversteken: Kerkstraat
- 27 T-splitsing rechts: Haageind
- 28 Ronde recht door, links de ruïne van Groot Kasteel Deurne

Fietstocht 12 km.

VAN GROOT KASTEEL DEURNE NAAR KASTEELRUÏNE ASTEN

- 1 Vanaf ruïne Groot Kasteel Deurne rechts: Haageind
- 2 Ronde recht door
- 3 Links: Kerkstraat
- 4 Over de Markt recht door
- 5 Stationsstraat: winkelstraat waar u mag fietsen
- 6 Twee maal bij verkeerslichten recht door
- 7 Stationsstraat wordt Vlierdenseweg
- 8 Ga spoor over, volg Vlierdenseweg
- 9 Volg Vlierdenseweg linksaf richting rotonde
- 10 Bij deze rotonde eerste rechts: Vlierdenseweg volgen
- 11 Kruis Oude Aa
- 12 Uit Vlierden komend, rotonde links laten liggen: Vlierdenseweg
- 13 Kruis Astense Aa
Hier is de Belgerense watermolen waar de waterproef werd gedaan om heksen te ontmaskeren.
- 14 Vlierdenseweg wordt Deurneseweg
- 15 Ronde rechts richting Ommel
- 16 Ommelse Bos maakt bocht naar links
- 17 Ommelse bos wordt Kloosterstraat
- 18 Onder viaduct door, dorp Ommel in
- 19 Passeer Onze Lieve Vrouweplein aan de linkerkant
- 20 Kloosterstraat wordt Marialaan
- 21 Onder viaduct door. Passeer bord Asten, Marialaan wordt Ommelseweg
- 22 Op rotonde links: Lienderweg
- 23 Ronde recht door
- 24 Rechts: Hemelberg
- 25 Ronde links: Wolfsberg
- 26 Ronde recht door: Voorste Heusden
- 27 Rechts: Kasteellaan naar Kasteelruïne Asten

KASTEELRUÏNE VAN ASTEN

Kasteellaan 1
5725 AD Heusden (gemeente Asten)
www.kasteelasten.nl
sbka@outlook.com

Rondleidingen op afspraak, decor voor trouwreportages
Speciaal programma op de Dag van het Kasteel
(tweede pinksterdag)

Rondleidingen en bezoek aan de expositie:

in het Anna Ceelen Huis; op afspraak

Reserveren: via VVV Asten 0493 692999

Prijs: € 4,50 per persoon, minimaal 10 personen

Het Anna Ceelen Huis biedt een bescheiden expositieruimte annex documentatiecentrum met speciale aandacht voor de geschiedenis van Kasteel Asten en de heksenprocessen die hier plaatsvonden. Er zijn tekeningen en prenten, historisch filmmateriaal, archeologische vondsten en een maquette te zien.

Kasteel Asten omvat de ruïnes van het hoofdhuis en een gerestaureerde 17^e-eeuwse voorburch: een poortgebouw met poorttoren en de kasteelhoeve. De ruïne wordt onderhouden volgens de methode van 'vertraagd verval'. Dat wil zeggen dat delen van de ruïne worden gestut of hersteld om instorting te voorkomen. Bij het huis zijn de resten van een keuken uit de 15^e eeuw te vinden. De grote nissen die bewaard zijn gebleven, waren de bakovens van het kasteel. In de kleine nissen stonden de kaarsen voor de verlichting van de keuken.

Op deze plek woonden sinds 1398 de heren en vrouwen van Asten. Het kasteel is in de loop der eeuwen vele malen verbouwd. Toen in 1798 de heerlijke rechten werden afgeschaft, werd het kasteel verlaten en kwam men er alleen nog om te jagen.

In 1935 erfde Clemens Ernest Alexander baron van Hövell tot Westerflir het kasteel dat toen vervallen en onbewoonbaar was. Er resteerde niet meer dan de traptoren bij de noordvleugel, maar de baron liet het renoveren tot een comfortabel woonhuis. Toen het in 1941 zo goed als af was, werd het weer bewoond door de familie. Zij hebben niet lang

van het huis kunnen genieten. Op 5 oktober 1944, twee weken na de bevrijding van Asten, viel een Duitse patrouille opnieuw door de linies. Zij schoten het hoofdhuis in brand met fosforgranaten. De brandsporen hiervan zijn nog zichtbaar in de ruïne. De voorburch bleef gelukkig gespaard bij deze aanval. Na de oorlog betrof de baron het poortgebouw. Hij wilde het hoofdhuis herbouwen, maar hij kreeg de financiering ervan niet rond. In 1981 zijn de voorhoeve en de kasteelruïne verkocht aan de Stichting Behoud Kasteelgoed Asten. In de voorhoeve zijn nu negen woningen ingericht.

HEKSENPROCESSEN

Een belangrijke bewoner van Kasteel Asten was Heer Bernard van Merode. Hij heeft eind 16^e eeuw het kasteel verbouwd tot een renaissance edelmannswoning. In 1595 vonden onder zijn bewind op Kasteel Asten de beruchte heksenprocessen plaats. Heer Bernard van Merode liet in de erkers van het kasteel onschuldige gevangenen opsluiten op verdenking van hekserij. De verdachten werden gemarteld en gedwongen om te bekennen dat ze een verbond met de duivel hadden gesloten. De vreemdste

verhalen deden de ronde. Sommigen zeiden dat ze met de duivel hadden gedanst op de heksensabbat. Anderen vertelden dat ze babyvet maakten door pasgeboren, ongedoopte jongetjes te koken. Met het babyvet konden ze vliegen naar verafgelegen heksensabbatten. Onderdeel van de heksenprocessen was de waterproef. Men dacht dat heksen lichter waren dan water en bleven drijven. Verdachten werden met de duimen aan elkaar vastgebonden in het water gegooid. Een onschuldige ging kopje onder, een heks bleef drijven. Dit was een eerste indicatie van hekserij. Vervolgens konden de verhoren beginnen die meestal gepaard gingen met hevige foltering om een schuldbekenenis af te dwingen. In Asten werden totaal zeven mensen beschuldigd. Een van de beschuldigden, Anna Ceelen, overleed aan haar verwondingen ten gevolge van de foltering. De expositieruimte draagt haar naam. Rijke gevangenen konden zich vrijkopen. Mogelijk liet Bernard de Merode in een aantal gevallen rijke mensen gevangennemen omdat hij op hun bezittingen uit was. In totaal werden in Peelland zo'n 40 mensen beschuldigd, waarvan 23 mensen op de brandstapel de dood vonden. ●

NEDERLANDSE KASTELENSTICHTING (NKS), KENNISCENTRUM VOOR KASTEEL EN BUITENPLAATS

Deze brochure is samengesteld door de Nederlandse Kastelenstichting (NKS), Kenniscentrum voor Kasteel en Buitenplaats. Al meer dan 70 jaar produceert, verzamelt en analyseert de NKS kennis over kastelen, buitenplaatsen en hun historische omgeving in verleden, heden en toekomst. We presenteren dit op een zo divers mogelijke manier voor een zo breed mogelijk publiek in samenwerking met

erfgoedpartners. We doen dat omdat we er van overtuigd zijn dat deze kennis het leven verrijkt, de beleving van dit erfgoed verdiept en het maatschappelijk draagvlak daarvoor versterkt. Dit erfgoed is het waard behouden te blijven! Help ons bij ons werk door donateur te worden. Kijk op onze website voor alle mogelijkheden en voordelen **www.kastelen.nl**

De NKS organiseert jaarlijks op tweede pinksterdag de Dag van het Kasteel.

Meer dan honderd kastelen, buitenplaatsen en landgoederen openen op die dag de poorten voor het publiek. Veel locaties zijn op overige dagen niet voor bezoekers toegankelijk. De Dag van het Kasteel is een uitgelezen kans om de vele kastelen en buitenplaatsen die Nederland rijk is en de bijzondere verhalen van dit erfgoed te ontdekken.

Bekijk alle deelnemers en hun programma op **www.dagvanhetkasteel.nl**

Volg ons op **FACEBOOK** @DagvhKasteel, en **TWITTER** #DvhK

Deze brochure is tot stand gekomen in het kader van Dag van het Kasteel 2016 met steun van:

Tekst: Judith Kuipéri. Met tekstbijdrage van de Vereniging Vrienden van Brabantse Kastelen

Nederlandse Kastelenstichting (NKS), Kenniscentrum voor Kasteel en Buitenplaats

Bezoekadres: Karel de Grotestraat 30, 3962 CL Wijk bij Duurstede

Postadres: Postbus 123, 3960 BC Wijk bij Duurstede

T: 0343 578995 | info@kastelen.nl | www.kastelen.nl | Bank: NL24ABNA0470 7592 67

Twitter: @NKS_Kennis | Facebook: @nkskasteelenbuitenplaats

